

φαίνονται ύποφώσκοντες ἐν ταῖς ἀναγνήσεσι ταύταις αὐτοὶ οἱ Ἰωνεῖς, διότι, καίτοι τὸ ὄνομα αὐτῶν δὲν κατίσχυσεν εἰς περιληπτικὸν ὄφιδον τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀσίας, ὡς τοῦτο ἐπράξετο τὸ Ἱαβανὸν ἐν Ἀνατολῇ, οὐχὶ ἥττον ἀνευρίσκονται βεβαιότατα ἵχνη τῆς ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐλλάδος ἰωνικῆς μεταναστάσεως. Ἀπὸ τοῦ κολπίσκου τοῦ Μαραθῶνος βλέπομεν τοὺς Ἰωνας, τοὺς τοῦ Ἀπόλλωνος ἀποστόλους, προελαύνοντος εἰς τὴν Ἀττικήν, ἢ ἀρχαιοτάτη δὲ τῆς Πελοποννήσου ναυτικὴ πόλις, τὸ Ἀργος. ἢ πατρὶς τῶν γυνθῶν, καλεῖται ἵωνικὸν Ἀργος. Εὐρίσκομεν τοὺς Ἰωνας ἐπὶ τῆς θεσσαλικῆς πίνδους καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀκτῶν τοῦ πορθμοῦ τοῦ Εὔρυτου, αὐτῆς τῆς Εύροιας ὀνομαζομένης τότε Ἐλλοπίας ἀπὸ τοῦ ὄντος ἐνὸς τῶν οἰκιῶν τοῦ Ἰωνος ἐνιδρύθησαν ἐν τῇ μεσημβρινῇ Βοιωτίᾳ, ιδίᾳ δὲ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἀσωποῦ καὶ ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν θάλασσαν κλιτύνος τοῦ Ἐλικῶνος, κατέλαβον μεμιγμένην μετὰ τῶν Λυκίων τὴν ἀνατολικὴν ἀκτὴν τῆς Ἀττικῆς, τὰ παράλια τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου καὶ τὴν Ἀργολίδα μέχοι τοῦ Μαλέα. Ἐπὶ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς, πρὸς δυσμάς, τὸ ὄνομα τοῦ Ἰονίου πελάγους ἐπαρκῶς δεικνύει τίς μετὰ τῶν φυλῶν τῶν Λεγέγων διπένοιξεν ἐν τοῖς προσακτίοις τούτοις τὰ «ὑγρὰ κέλευθα», τίς ἐνεψύτευσεν ἐν τοῖς τόποις τούτοις τὸν παρ' ὅμινον ὑπὸ τοῦ ἀνάκτος Ὁδυσσέως καὶ τοῦ ναυτικοῦ λαοῦ τῶν Ταφίων ἐκπροσωπούμενον πολιτισμόν, τίς δὲ διέδωκε μέχρις Ἰστρίας τὴν γόνιμον γεωργίαν τῆς ἑλαίας.

Οὕτως, ἀρχομένης τῆς ἱστορίας, εὐρίσκομεν τὸν ὄρεινὸν ὅγκον τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐλλάδος περιθεβλημένον ὑπὸ πληθυσμοῦ συνισταμένον ἐκ κράματος Πελασγῶν καὶ Ἰώνων· οἱ ἀποικοί, διὰ θαλάσσης ἀφικόμενοι καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀνευ γυναικῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἥδαν ὑπὸ οὗτων καλῶς συγκεκριμένοι μετὰ τοῦ πελασγικοῦ πληθυσμοῦ, καθ' ὃν χρόνον οἱ τοῦ Βορρᾶ δρεινοὶ ὁρμοῦνται ἐπὶ τοῦ ἀλιπέδου, ὅπετε ἀντιθέτως πρὸς τὰ φύλα ἐφαίνοντο ἀποτελούντες ὄμογενη φυλὴν. Οἱ πελασγικοὶ οὖτοι Ἰωνεῖς εἰσίναγον οὐ μόνον τὴν τέχνιν τῆς ναυσιπορίας, ἀλλὰ καὶ ποικιλωτέρας καὶ ἐπιστημονικωτέρας γεωργίας. Ἀπόδειξιν τούτου παρέχει ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν ἐλαδῶν βαθυπέδων, τῶν κατὰ μῆκος τῶν ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν κειμένων, ἐκμετάλλευσις, ἥτις ἐν Βοιωτίᾳ ἀποδίδεται ρυτῶς εἰς ἔνοντας ἀποίκους διὰ θαλάσσης ἐλθόντας², ὡς καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν αἱ πόλεις ἴδευθησαν καὶ ὠχρωτοῦνται. Τὰ συνηθέστατα ταῖς πόλεσι καὶ ταῖς ἀκροπόλεσι διδόμενα ὄνόματα ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἀκτῶν τῆς θαλάσσης εἶναι τὰ τῆς Λαρίσης καὶ τοῦ Ἀργους³, μόνον σχεδὸν, ὡς παρετήρησεν ὑπὸ ὁ Στράβων, ἐπὶ τῶν ἐκ προσχώσεως γαϊδῶν ἀπαντώντων⁴, εἶναι δὲ φυσικῶτατον ὅτι τὰ φύλα, ἀτινα ἥδαν ἐνιδρυμένα κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τῶν ποταμῶν τῆς Μικρας Ἀσίας, ἐγένοντο τὰ ἀρμοδιώτα πρὸς γεωργίαν τοιούτων γαιῶν.

1) Περὶ μύθων ἀφορῶντων εἰς τὸν Ἰωνα ἐν τοῖς προσακτίοις τῆς Ἀδριατικῆς («Ἀδρίας Ἰωνος μίδος») ἴδε: Σχολ. Διον. περιηγ., 92. (*Ionicum mare ab Ione qui ibi transiit*) Schol Lucan. II 625. («Ἄπο τῶν ἀπολλυμένων ἐν αὐτῷ Ἰωνών») Ἀργειαχ. Σχολ. εἰς Ηίνδ., Πυθ. Γ', 120. Fragm. Histori c. Graecor. IV. 316. Dondorff *Ionier*, σ. 8. Περὶ τῆς Ἰάδος, μέρους τῆς Πλαυρίας, οἱ οἱ κάτοικοι ἐκαλοῦντο Ἰάται καὶ Ἰωνιοί, ἴδε Dondorff, ἐνθα ἀνωτ. σ. 146.

2) Περὶ τῶν Ζεφύριων ἴδε E. Curtius, *Geschichte der Wegebaus*. Abhandl. der Berlin. Akad. 1855, σ. 214.

3) «Ἀργος πᾶν παραθαλάσσιον πεδίον» (Ἡσυχ., ἐν λέξει. E. Curtius, *Peloponnesos*, II, 557).

4) Περὶ τῆς «ποταμοχώστου χώρας» τῶν Λαρισσαίων ἴδε Στράβων (σ. 621) καὶ E. Curtius (*Ionier*, σ. 49). Οἱ Mullenhoff (D. Alterethumskunde, σ. 59) διαιρεῖσθετεὶ τὸ δικαίωμα τοῦ σχετίζειν τὸν βραχὺν τύπον Ἰόνιος πρὸς τὸ ὄνομα τῶν Ἰωνών. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τοῦτο κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς παρούσης ἱστορίας, ἀκολουθοῦντα ταῖς ἐνδείξεσι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Γ. Κουρτίου, ἐρείστει ἐπὶ γεγονότος τινός, ὅτι τύποι ὡς Ἰάς, Ἰαστί, ἀνήκοντες ἀναμφισβόλως τῇ αὐτῇ οἰκογενείᾳ, ἐπιτρέπουσι νὰ ὑποθέσωμεν ρίζαν βραχυτέραν ἐκείνης, ἥν περιέχει τὸ ὄνομα Ἰων. Πρὸς τὰ παράγωγα ταῦτα σχετίζεται, ὥστε τοῦτος ὁ ἀξιοπαρατηρητὸς τύπος Ἰεννα, ἀναφερόμενος κατὰ τὸν Σοφοκλέα ὑπὸ τοῦ Ησυχίου. Πρὸς τοὺς ἄλλους ὁ τύπος Ἰων, ὡς ἀποδεικνύει ἡ τόνησις, δὲν δύναται νὰ προῆλθε κατὰ κράσιν ἐκ τοῦ Ἰάων, ἀλλ' ἀμφότεροι οἱ τύποι παράγωνται παραλλήλως ἐκ ρίζης ΙΟ. Τὸ ὄνομα Ἰων ὁ πορχίνεται ἐνταῦθα τὸ αὐτὸν πρόσωπον, ὅπερ τὸ καύων σχετικῶς πρὸς τὸ κα-

υνάμει τῆς φοπῆς τῶν ἑλλήνων τῆς Ἀνατολῆς θαλασσοπόρων πολιτισμὸς ὄμοιόμορφος περίπου κατέκαθε πάσας τὰς τὸ Αιγαῖον περιβαλλούσας ἀκτάς. Αὐτόθι υπῆρχε τὸ θέατρον τῶν πρώτων σκηνῶν τῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἀν δὲ κατ' ἀξίαν ἐξετιμήσαμεν τὸ προϊστορικὸν πρόσωπον τῶν ἀνατολικῶν τούτων φυλῶν, οὐδὲν ἔφεντος θὰ εὔρωμεν ἀκατάληπτον, οὐδὲν ὄμοιάζον πρὸς ἀποτέλεσμα ἀνευ αἰτίας, ἐν ταῖς πρώταις ἐκδηλώσεσι τῆς κοινωνικῆς ζωῆς ἐν Ἐλλάδι.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο APPIANΟΣ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν 37).

α') Περὶ Πτολεμαίου τοῦ Αάγου ἢ Σωτῆρος.

Κατήγετο οὗτος ἐξ Ἑροδατας, χώρας κειμένης πρὸς τὰ βόρεια τε καὶ δυτικὰ τῆς Ἡμαθίας² καὶ ἐκτεινομένης ἀπὸ τῆς Βεγορρίτιδος λίμνης ἐκ βορρᾶ πρὸς νότον, μεταξὺ Ὁρεστίδος καὶ Ἡμαθίας³. Ἡν δὲ ὁ Πτολεμαῖος οὗτος στρατηγὸς Ἀλεξανδροῦ, διακρινόμενος ἐπὶ ἀνδρείᾳ καὶ στρατιωτικοῖς προτερημάσι καὶ συμμετέσχεν ὅλων τῶν ἐκστρατειῶν τοῦ διαπρεποῦς βασιλέως. Κατεῖχε μεγάλην καὶ πολυμερῆ τοῦ πνεύματος μόρφωσιν, τὰ μάλα συντελέσασαν εἰς ἐξύψωσιν αὐτοῦ ὡς βασιλέως Αἰγύπτου μετὰ ταῦτα, δτε κατέβαλεν οὐ μόνον τὰ θεμέλια ἀκμαῖον καὶ ισχυροῦ κράτους, δπερ συνετῶς διώκησεν, ἀλλὰ καὶ ἐπιμελῶς καὶ θερμῶς ὑπέθαλψε τὴν χαρακτηριστικὴν ἐκείνην, τὴν ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρινῆς λεγομένης ἐποχῆς ἀναπτυχθείσαν πολυμάθειαν καὶ τὰς ὠραίας τέχνας, ἐπιτυχών τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ τούτου δι' εἰδαγωγῆς ἐν τῇ χώρᾳ αὐτοῦ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἐλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ διὰ τῆς ἰδρυσεως τοῦ περιωνύμου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Μουσείου καὶ τῆς ἐν αὐτῷ βιβλιοθήκης. Καρπὸς τῆς ιδίας αὐτοῦ πρὸς τὰς ἐπιστήμας κλίσεως καὶ ἀγάπης εἶναι τὸ ιστορικὸν αὐτοῦ πόνυμα, τὸ περὶ τῶν πολέμων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδροῦ πραγματεύμενον, δπερ εἶναι η κυριωτάτη πηγὴ, ἐξ ης ἀφθόνως πνητλησαν ὁ Πλούταρχος, ὁ Στράβων καὶ αὐτὸς ὁ Ἀρριανός. Ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ, οὐδὲ τίτλος δὲν περιεσθῶθη ἐκ τῆς ἀρχαίστητος, δεῖται τὸν δικτύοντα τοῦ Αλεξανδροῦ σχεδὸν ἐποψίην τοῦ ιδίως τῆς στρατηγικῆς αὐτοῦ ικανότητος καὶ σημαδίας καὶ ἐν τέλει τοῦ ἔργου ἐξῆρεν ιδιαιτέρως ἐν ἀκριβεστάτῃ παραστάσει τὰς στρατιωτικὰς πορείας, πολιορκίας, μάχας καὶ παρατάξεις, ἀς ἐποιεῖτο ὁ Ἀλεξανδρος⁴. Επειδὴ οὐδεὶς διέβανε πολλάκις ξηρὸς καὶ ἀνευ ἀρτυμάτων, παρεισῆγαν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν οἱ εἰς ρυτορικὰ ἐνασφενίζοντες σχήματα ιστοριογράφοι, δν κυριώτατοι ἐκπρόσωποι εἶναι δ Ἀναξιμένης καὶ δ Ḛαλλισθένης, πλαστοὺς ρυτορικούς λόγους πρὸς καλλωπισμὸν τῶν ιστοριῶν αὐτῶν καὶ ποικιλίαν τῆς μονοτονίας. Τοὺς ιστοριογράφους ὄμως τούτους ἐλάχιστα η σύνδολως σχεδὸν ἐμιμήθη ὁ Πτολεμαῖος, οὐ τὸ ἔργον ἀνέσθωσεν ἀπὸ τῆς ληπτῆς καὶ πασίγνωστον εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς κατέστησεν η κριτικὴ δύσνοια τοῦ Ἀρριανοῦ, δ-

φός. Ο τύπος Ἰάων ἐνταῦθα ὡς ὁ Διδυμάων παρὰ τὸ δίδυμος, ὡς ὁ ξυνήσιος πρὸς τὸ ξυνήσιον τοῖς =κοινός. Ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ τύπου ΙΟ προήλθεν ἐκτεταμένη ρίζα ΙΩΝ, ὡς τρήρων ἐκ τοῦ τρήρων τοῖς =κοινός. Ο γρόνος τῆς λεζέως ὁρίσθη πιθανῶς κατὰ τὸ πρότυπον πατρωνυμικῶν δυναμάτων. Οὕτω λέγεται: Ἰωνεῖς, ὡς λέγεται: Αἰολίωνες, Ιετίωνες, καὶ ἀφ ἑτέρου Ἰωνεῖς κατ' ἀναλογίαν πρὸς τύπους, διοι οἱ Κρονίωνες, Δολίωνες. Εγίσιον. Παρὰ τῷ Χαιροβοσκῷ (Lenz, Gramm. Græc., II, 723) ὁ Ἡρωδιανός παρέχει τὸν ἐπόμενον κανόνα: Ιωνεῖς η Ιονεῖς εἰς τρόπον ὡςτε τὸ Ιετίωνες εἰναι μαχρόν μὲν εἰς τὸ Ιόνιον, πέλαγος, βραχὺ δὲ ἐν τῷ τύπῳ Ιωνεῖς. Ο τύπος Ιάωνες παραμένει πάντοτε ἀποκλειστικῶς ποιητικός. Οι μετὰ τοῦ Σ τύπου (ώς Ιασος) εἰναι οι μάλιστα δυσεξήγηται. Δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ ρίζαν Ιαντίων, Ιάσιος, Ιαντίων, θεῖεν προέκυπτε τὸ Ιάντιος, Ιάσιος. Πρβλ. καὶ Φλιάσιος.

στις πλειστάκις άναφέρει τὸν Πτολεμαῖον ὡς πηγὴν ἐν τῇ ἑαυτοῦ συγγραφῇ⁶. «Ἐκ τινῶν δὲ χωρίων τῆς ἱστορίας τοῦ Ἀρριανοῦ⁷ καταθαίνεται, ὅτι ὁ Πτολεμαῖος τοσούτῳ ἐπιμελῶς ἀπέφευγε τὸ σύμμεροῦς θεοῦ κατορθώματα, ὃν αὐτὸς οὐδαμῶς μετείχεν, ὅσφε πεμπελεῖτο τοῦ ἱστορεῖν τὰ ἔργα, ἀπεριάκριβῶς ἐγίνωσκεν⁸.

6') Περὶ Ἀριστοβούλου.

Πλὴν τοῦ Πτολεμαίου χρονιμεύει τῷ Ἀρριανῷ ὡς πηγὴ καὶ ὁ σύγχρονος καὶ στρατηγὸς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδροῦ Ἀριστόβουλος ὁ Κασσανδρεὺς, ὅστις συνεπλήρωσε καὶ ἐτελειοποίησε τὰς τοῦ Πτολεμαίου στρατηγικὰς εἰδήσεις δι' ἀκριβοῦς περιγραφῆς διαφόρων χωρῶν καὶ λαῶν ὑπό τε τοπογραφικήν, γεωγραφικήν καὶ φυσικήν ἐποψίν. Ἀκριβῶς δ' ἔνεκα τούτου πολλὰ ὑφείλει ὁ Ἀρριανὸς τῷ Ἀριστοβούλῳ, φέ τοῦτο ἵκανά ἀποδεικνύουσι χωρία τῆς Ἀναβάσεως⁹. Ἰδιαίτερόν τι περὶ τοῦ συγγράμματος τοῦ Ἀριστοβούλου οὐδὲν γινώσκομεν καὶ ἀγνοοῦμεν μάλιστα καὶ αὐτὸν τὸν τίτλον, ὃν ἔθερεν αὐτός γνωστὸν δὲ γένον εἶναι καὶ βέβαιον, ὅτι ἔγραψεν αὐτὸν ὁ Ἀριστόβουλος ἐν προκεχωρηκυίᾳ ἡλικίᾳ τεσσάρων καὶ ὄγδοοικοντα ἑταῖρον¹⁰, πᾶν μετὰ θάνατον τοῦ Ἀλεξανδροῦ. Ἡ δὲ προίτωσις αὐτὴν ἀπύλλαξε πάντως αὐτὸν τὸν τίτλον, ὃν ἔθερεν γνωστὸν δὲ γένον εἶναι καὶ βέβαιον, ὅτι ἔγραψεν αὐτὸν ὁ Ἀριστόβουλος ἐν προκεχωρηκυίᾳ ἡλικίᾳ τεσσάρων καὶ ὄγδοοικοντα ἑταῖρον¹¹, πᾶν μετὰ θάνατον τοῦ Ἀλεξανδροῦ. Ἡ δὲ προίτωσις αὐτὴν τὴν ἀπόσχημην παραλλάξην καὶ μεταβάλητην πρώτην τοῦ ἔργως τὴν ἴστορικήν ἀλλάθειαν, χρωματίζων ἄλλως αὐτὴν. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀρχαῖοι ἀνεγνώριζον πᾶν παρὰ τῷ Ἀριστοβούλῳ καὶ ἐπήνοον αὐτοῦ τὴν ἀπόσχημην ἀπὸ πάσης ἀφηγήσεως μυθωδῶν καὶ τερατωδῶν πραγμάτων καὶ τὴν προφανῆ σπουδὴν πρὸς τὴν ἀλλάθειαν, καταλέγοντες καὶ αὐτόν, ὡς κεκρυμμένον ἔχθρὸν κατὰ πάσης μυθωδούς περὶ Ἀλεξανδροῦ ἀφηγήσεως¹², μεταξὺ τῶν ἀσφαλῶν καὶ ἀσφαλῶν ἰστοριγράφων τοῦ Ἀλεξανδροῦ. Ὑπὸ τὴν ἐποψίν δὲ ταύτην καὶ ὁ Πλούταρχος ὀφελεῖται τὸ ἔργον τοῦ Ἀριστοβούλου ἐν τῷ συγγραφῇ τοῦ βίου Ἀλεξανδροῦ τοῦ Μεγάλου¹³. Ὁσαύτως ἐπήνοον οἱ ἀρχαῖοι τὰ συγγραφικὰ τοῦ ἀνδρὸς προσδόντα καὶ τὴν ἴκανότητα εἰς τὸ μετὰ χάριτος ἀφηγεῖσθαι διάλογον ἐπεισδόδια καὶ μετὰ καλισθησίας περιγράψειν λαοὺς καὶ χώρας¹⁴. Τὰ περιστώθεντα ἀποσπάσματα τοῦ συγγράμματος Ἀριστοβούλου περιστυνέγονταν ὑπὸ τοῦ C. Müller ἐν τέλει τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀρριανοῦ¹⁵.

«Οσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον τῆς χρήσεως ἀμφοτέρων τῶν προειρημένων πηγῶν καὶ γενικῶς εἰς τὴν θεμελιώδη κριτικὴν ἀρχήν, ὅτι ἔπειται ὁ Ἀρριανὸς, περὶ τούτων ὅπτῶς ἐκφράζεται ὁ αὐτὸς ἀμέσως ἐν αὐτῷ τῷ προοιμίῳ τῆς Ἀναβάσεως, ἔνθα λέγει «Πτολεμαῖος ὁ Λάγους καὶ Ἀριστόβουλος ὁ Ἀριστοβούλου ὅσα» μὲν ταῖτιν ἀμφίπολις περὶ Ἀλεξανδροῦ ξυνέγραψαν, τοῦτα ἔγως ὡς «πάντη ἀληθῆ ἀναγράψω, ὅσα δέ οὐ ταύτα, τούτων τὰ πιστότερα ἔμοι φαντιμένα καὶ ἡματιαφυγητότερα ἐπιλεξάμενος», ἀτινα μαρτυροῦσι περὶ τῆς ἀκατασχέτου πρὸς τὴν ἀλλάθειαν σπουδῆς καὶ προσθυμίας τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως, πᾶν οὖτον διατρανοῦ. «Οτι δέ ὁ Ἀρριανὸς μετὰ μεγάλης προέβοντος προσοχῆς εἰς κριτικὴν περὶ τῶν πηγῶν αὐτοῦ, ἡς ὀφελεῖται, ἔρευναν, ἀποδεικνύουσι τὰ ὑπὸ αὐτοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνωτέρω τοῦ προσοιμίου περιγραφῆς ἐπὶ λέξει ἐπιφερόμενα «ἔστι δέ οὐ καὶ πρὸς ἄλλων» ξυνγραφαμένα, ὅτι δέ καὶ αὐτὰ ἀξιαφήγητά τέ μοι ἔδοξε καὶ «οὐ πάντη ἀπιστα, ὡς λεγόμενα μόνον ὑπὲρ Ἀλεξανδροῦ ἀνέγραψα», ἐξ ὃν προκύπτει, ὅτι ὁ συγγραφεὺς, πλὴν τῶν ἔργων Πτολεμαίου καὶ Ἀριστοβούλου, ἀσφαλεῖται, ἔλαβεν ὑπὸ ὅψει καὶ ἄλλων ἴστορικῶν περὶ Ἀλεξανδροῦ εἰδήσεις, ταύτας ὅμως ἀπεδέχθη οὐχὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἴστορικὰς ἀλλαθείας, ἀλλ' ὡς ἀξιαφήγητα μᾶλλον περὶ τοῦ ἀνδρὸς μυθεύματα.

Πρὸς ταῖς δυσὶ κυριωτάταις τοῦ Ἀρριανοῦ πηγαῖς, ἐξ ὃν πητλῶν εἰς συγγραφὴν τῆς Ἀναβάσεως, ἔξονομαστέοις ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖνοι τῶν συγγραφέων, οὓς ἀναφέρει μὲν ὁ Ἀρριανὸς ἐν τῇ Ἀναβάσει, ἀλλ' οἵτινες ὅμως ἔχονται μεταξὺ αὐτῶν τοῦ προσοιμίου περιγραφῆς (B) πᾶν ἀναμφιλέκτως ἀντάξιοι¹⁶. Ἐγεννήθη δὲ τῷ 276 π. X. καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ Πτολεμαίου τοῦ ἐπιφανοῦς περὶ τὸ 195 π. X. ἐν βαθεῖ γῆρατι¹⁷. «Ἐνεκα δὲ τῶν εὐρυτάτων γνώ-

σεων, ἃς κατεῖχεν, ἐκλήθη τῷ 236 π. X.¹⁸ εἰς τὴν θέσιν ἐφόρου τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διαδήμου βιβλιοθήκης. Γνωστὸς εἶναι ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων ὡς ιδρυτὴς τῆς ἐπιστημονικῆς γεωγραφίας καὶ ὡς συγγραφεὺς ἔργου, ἐπιγραφομένου «Γεωγραφικὰ», ἢ «Γεωγραφούμενα», ἐξ ὃν φαίνονται ἐκπιγάζονται πολλαὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ἀρριανοῦ ἀπαντῶσαι εἰδήσεις. Μνημονεύει δὲ τοῦ Κυρηναίου τούτου Ἐρατοσθένους ὁ Ἀρριανὸς ἐν τῇ Ἀναβάσει¹⁹ καὶ μάλιστα ἐν τινὶ χωρίῳ²⁰ ἀποδίδωσιν αὐτῷ τε καὶ τῷ συνανθερομένῳ Μεγασθένει τὸν τιμητικὸν χαρακτηρισμόν · δοκίμῳ ἀνδρεῖ, ὑποδηλῶν οὕτως, ὅτι αὐτοὺς θεωρεῖ ὡς τὰς ἀδικαεστάτας πηγὰς ἐν τῷ περὶ Ἰνδίας συγγραφῇ αὐτοῦ.

6') Μεγασθένης, ὃν ὁ βασιλεὺς Συρίας Σέλευκος ὁ Νικάτωρ ἀπέστειλε μετὰ τοῦ Πλαταιέως Δειμάχου²¹ ὡς πρέσβυτον πρὸς τὸν ἵνδον ἡγεμόνα Σανδράκοττον²². Ὁ Σέλευκος, ὃ τὸν χῶραν ταύτην ἔξιδιας ἀντιτίλει τοῖς γινώσκονταν, ὅτε ὡς στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξανδροῦ παρηκολούθησε τῷ κατακτητῇ τούτῳ εἰς Ἰνδίας ἀπελθόντι. κύριον αὐτοῦ στοκοπόν προέθετο διὰ τῆς ἀποστολῆς τῆς πρεσβείας ταύτης²³ ἵν· ἀνοίξῃ τοῖς «Ἐλληνοῖς τὴν θαυμαστὴν ταύτην χῶραν, ἵν τὸν ἔρευναν ἀνέθηκε τῷ ἐμπίστῳ αὐτῷ Μεγασθένει ἐπ' ἀγαθῷ βεβαίως τῆς ἐμπορίας, τῆς γεωγραφίας καὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστῆμης. Ὁ Μεγασθένης λοιπὸν οὕτως περιελθὼν τὴν προκειμένην χώραν ἴγραστο ἐπὶ τόπου τὰς δεούσας περὶ Ἰνδίας καὶ τῶν κατοίκων αὐτῆς πληροφορίας, ἔξ οὐ εἴτα κατήρτισε πλῆρες σύγχρονα, τὰ Ἰνδικὰ αὐτοῦ, ἐν τέσσαροι βιβλίοις, διπέρ πολλαχῶς ὀφελεῖται ὁ Ἀρριανός, φρονῶν, ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μεγασθένους ἔχειν εἴρει ἀσφαλῆ ἔρευνητὴν καὶ θερμὸν τῆς ἀληθείας φίλον²⁴. «Οτι δ' ὁρθῶς είχεν ἡ τοιαύτη περὶ Μεγασθένους τοῦ Ἀρριανοῦ κοίσις, ἀπέδειξεν ἕδη τραγῶς ἡ νεωτέρα ἐπιστῆμη²⁵. Διότι ἡ ὑπὸ Στράβωνος²⁶ ἀμφιδειπνηθεῖσα τοῦ Μεγασθένους ἀξιοπιστία πληρέστατα ἀποκατέστη τελευταῖον, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἄρροδοτού, δι' ἀνακαλύψεως τῶν ἐπιχωρίων πηγῶν, αἰτινες ἀστίως μόλις πρασίται κατέστησαν. Καίτοι δὲ αἱ εἰδήσεις, ἃς παρεδίδοντο ὁ ιστορικὸς οὗτος, δὲν ἔσαν τέλεον ἀπηλλαγμέναι καὶ ἐλεύθεραι παντὸς μυθεύματος, οὐχὶ ὑπὸ διπέρ πολεμεῖσθαι, διότι καὶ ἀν ὑπῆρχε που ἐν αὐταῖς μυθικὸν τι στοιχεῖον, τὸ στοιχεῖον τοῦτο οὐδαμῶς παρεισῆχθι πρὸς νόθευσιν τῆς ἀληθείας ὑπὸ τοῦ συγγραφέως, ὅστις διατελεῖ ὄνταν ἀνώτερος πάσης τοιαύτης κατηγορίας²⁷. Ὁ Ἀρριανὸς τοῖς ἀναφέρει τὸν Μεγασθένην ἐν τῇ Ἀναβάσει²⁸, τὰ δὲ περιστώθεντα ἀποσπάσματα τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ ἔξεδωκεν ὁ ἕδη μνημονευθεῖς C. Müller²⁹.

γ'. Νέαρχος γεννυθεῖς ἐν Κρήτῃ καὶ ἐν τῷ παρὰ τὸν Στρυμόνα Ἀμφιπόλει ἡ ἐν τῷ μακεδονικῷ πόλει Λάπη ἐγκαταστάς³⁰. Καὶ ὁ συγγραφεὺς οὗτος σπουδαίαν κατέχει θέσιν μεταξὺ τῶν πηγῶν τοῦ Ἀρριανοῦ. «Ητο δὲ ἐκ παίδων ἦτι φίλος τοῦ Ἀλεξανδροῦ, ὅστις μεγάλως ἐτίμησε τὸν ἄνδρα μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Φιλίππου³¹. Συνώδευσε δὲ ἐν τῇ κατὰ τῆς Ἀσίας ἐκστρατείᾳ τὸν Ἀλεξανδρον, ὅστις διώρισεν αὐτὸν στρατάπτην Λυκίας³² καὶ ὡς τοιοῦτος ἄγει ὀψιαίτερον στρατὸν ἐλλήνων μισθοφόρων³³ τῷ Ἀλεξανδρῷ, μεθ' οὐ ἐπὶ τέλους καὶ ἀπέρχεται εἰς Ἰνδίας τῷ 327 π. X. Κατὰ δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἐπιστροφὴν ἀνέλαβε τὸν τοῦ στόλου ἀρχηγὸν καὶ, τοῦ Ἀλεξανδροῦ κελεύσαντος, ἀπῆλθε μετὰ τοῦ Ὀνσικρίου³⁴ ὅπως ἔσευνηστὴ τὸν μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ καὶ Εὐφράτου κειμένην παραλίαν. «Ο δὲ παράπλεος οὗτος τοῦ Νεάρχου ἔταμε καὶ ἀνέώξεν ὑπὲρ τῆς ἐμπορίας ὁδὸν, πῆται εὐπροστιτάτη μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ περιπλοοῦ τῆς Ἀφρικῆς καθ' ὅπλην τὴν ἀρχαιότητα κατέστη. Τὸ πρόισμα τῶν ἔρευνῶν αὐτοῦ κατέθετο ὁ Νέαρχος ἐν ιδίῳ συγγράμματι, δο «Παράπλουν» ἐπέγραψε πιθανῶς³⁵ καὶ ἐν φ παρεῖχε τῷ Ἀλεξανδρῷ πληροφορίαν ἀναγομένην εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. Τὸ σύγχρονα τοῦτο τοῦ Νεάρχου ἔλαβεν ὑπὸ ὅψεις ὁ Ἀρριανὸς ἐν τῇ συγγραφῇ τῶν «Ἰνδικῶν» αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ 18 κεφαλαίου³⁶ καὶ ἐξης. «Ωσαύτως καὶ ἡ τοῦ Νεάρχου ιστορικὴ πίστις ἡμισθότητι ὑπὸ Στράβωνος³⁷, ὡς ἡμισθότητι καὶ ἡ τοῦ Μεγασθένους· ἡ νεωτέρᾳ ὅμως ἔρευναν ἀπηλλαξε καὶ τοῦτον τῆς κατηγορίας ταύτης³⁸. Ὁ Ἀρριανὸς μνημονεύει τοῦ Νεάρχου ὡς συγγραφέως πολλαχοῦ τῆς Ἀναβάσεως³⁹. Λίαν εὐθρανθεῖς δο «Ἀλεξανδρος ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἕδη ὑπὸ Νεάρχου ἀνακαλύψει τῆς εἰρημένης κατὰ θάλασσαν ὁδοῦ, ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφράτου, ἀνέθηκε μὲν αὐτῷ ὀψιαίτερον τὴν ἔρευναν τῶν παραλίων τῆς Ἀραβίας καὶ Ἀφρικῆς, ἡ ἐπιχείρησις

δημοσίως ἐκείνη δὲν ἔπραγματώθη ἔνεκα τοῦ ἐπελθόντος μοιραίου τέλους τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου³⁸.

δ') "Αριστος
ε') 'Ασκληπιάδης
άμφοτεροι οὗτοι, οὓς ἀναφέρει ὁ Ἀρριανός³⁹, δὲν εἶναι περαιτέρω γνωστοί. Περὶ ἐνὸς τούτων, τοῦ Ἀριστοῦ λέγει, ὃ Στράβων⁴⁰ βραχέα τινὰ μόνον, ὅτι δηλ. ἐγεννήθη ἐν Σαλαμῖνι τῆς Κύπρου καὶ ἦν νεώτερος τοῦ Ὀνυσικρίου καὶ Ἀριστοβούλου.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω διαληθέντων ἴστορικῶν ἔλαβεν ὑπ' ὅψει ὁ Ἀρριανός ἐν τῇ συντάξει τῆς Ἀναβάσεως καὶ ἐτέρας δύο πηγάς.

στ') Ταῦς Ἀλεξάνδρου ἐπιστολὰς καὶ

ζ') Ταῦς ἐφημερίδας Ἀλεξάνδρου.

Καὶ δοσον μὲν ἀφορῷ εἰς τὰς ἐπιστολὰς Ἀλεξάνδρου, ταύτας μηκόδην ὠφελήθη ὁ Ἀρριανός, ὅστις πᾶν ὅ, τι παρέλαβεν ἐξ αὐτῶν ὑπέβαλε πρότερον ὑπὸ τὸν ἔλεγχον αὐτοῦ ἡριτικῆς. Διότι νοεῖται οἴκοθεν, ὅτι τοιαῦτα ἔγγραφα μετά πάροδον αἰώνων ὅλων ἡδύναντο νῦν ὑποστῶσι πολλαπλῶν νόθευσιν. Καίτοι δὲ τετράκις μηνημονεύει τῶν ἐπιστολῶν τούτων ὁ Ἀρριανός ἐν τῇ Ἀναβάσει⁴¹, ἐν τούτοις δῆμος ἄπαξ μόνον ἀναφέρει εἰδοποιῶν ἐπ' αὐτῶν βασιζόμενην⁴². Τὸ δὲ πρᾶγμα τοῦτο συντελεῖ ἐτί μᾶλλον πρὸς ἔξαρσιν τῆς κριτικῆς τοῦ ἀνδρὸς ἱκανότητος καὶ προσοχῆς, προσδόντος, οὐ στερεῖται ὁ Πλούταρχος, ὅστις ἀνευ βαθείας κριθεώς παρέλαβεν ἀβασινότως ἐκ τῶν ἔγγραφων τούτων τὴν ἀναγκαῖαν πρὸς συγγραφὴν τοῦ βίου τοῦ Ἀλεξάνδρου ὥλην.

"Οσον δ' ἀφορῷ εἰς τὰς ἐφημερίδας Ἀλεξάνδρου⁴³ δῆν συγγραφεῖς λέγεται ὁ Καρδιανὸς⁴⁴, Εὐμένης⁴⁵ ὁ «βασιλικὸς γραμματεὺς»⁴⁶ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ ἂς ἀναφέρει ὁ ἴστορικὸς Διόδοτος ὁ Ἐρυθραιοῖς⁴⁷ ταύτας ἔλαβεν ὑπ' ὅψει ὁ Ἀρριανός μόνον ὅπως ἀγτλήσῃ ἐξ αὐτῶν τὰ περὶ Ἀλεξάνδρου κατὰ τὰς τελευταῖς τοῦ βίου αὐτοῦ ἡμέρας⁴⁸. Επειδὴ δὲ καὶ ὁ Πλούταρχος ἐν τῇ συγγραφῇ τοῦ βίου Ἀλεξάνδρου⁴⁹ μετεχειρίσθη τὰς ἐφημερίδας ταύτας ἀκριβῶς, ὡς καὶ ὁ Ἀρριανός, πρὸς ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὰς τελευταῖς ἡγέρας τοῦ βίου τοῦ βασιλέως τούτου, πιθανὸν εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Χαιρωνέως διεσδέστο εἰδέτι μόνον τὸ τέλος τοῦ ἔργου τούτου τοῦ ἀλλως πολλοῦ λόγου ἀξίου, ὡς ἔστιν εἰκάσαι ἐκ τοῦ περιεχομένου αὐτοῦ. Διότι, ἀν ἐδώλετο ἀκριβαὶ τὸ πόνυμα, θὰ ἐποιουν βεβαίως ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Ἀρριανός μεγάλων χρονῶν αὐτοῦ, οὐ νῦν τὰ ὑπάρχοντα ἀποσπάσματα παρασυνῆσεν ὁ C. Müller [ἐν τέλει⁵⁰ τῆς παριστημῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀρριανοῦ⁵¹].

Τὸ περιεχόμενον τῆς Ἀναβάσεως⁵² τοῦ Ἀρριανοῦ ἐκθέτομεν ἐνταῦθα, ὡς ἐν τοῖς κυριωτάτοις σημείοις περιγράφεται ἐν τῇ ὑπὸ Ιωάννου Βαλέττα φιλοπονθείσῃ μεταφράσει⁵³: τῆς ὑπὸ Δοναλδίσθων συγγραφείσης ἴστοριας τῆς ἀρχαίας ἔλλην. Φιλολογίας⁵⁴. Ἔχει δὲ ὡς ἔπειται. «Τὸ πρῶτον βιβλίον ἀρχεται ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ ἴστοροῦ τὰς εἰς τὰς βορείους χώρας στρατείας αὐτοῦ καὶ τὰν καταστροφὴν τῶν Θηβῶν, καταληγει εἰς τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ εἰς Γόρδιον. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἰστορεῖται ἡ ἐν Ἰδρῷ μάχη καὶ ἡ ἀλλωσ τῆς Τύρου καὶ Γάζης. Τὸ τρίτον ἀρχεται μὲν ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Αιγύπτου, περιγράφει δὲ ἔπειτα τὴν ἐν Γαυγαλίδοις μάχην, τὸν θάνατον τοῦ Δαρείου καὶ τὴν εἰς Βακτριανὸν εἰσβολὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου. Τοῦ τετάρτου κυριώτεραι ὑποθέσεις εἰσὶν ὁ θάνατος τοῦ Κλείτου, ὁ θάνατος τοῦ Καλλισθένους, ἡ συνωμοσία τῶν παιδῶν⁵⁵ καὶ αἱ εἰσβολαὶ εἰς τὴν Σκυθιὰν καὶ τὴν Ἰνδικήν. Ἐν τῷ πέμπτῳ περιέχεται ἡ κατατρόπωσις τοῦ Πλάτωνος, ἡ τοῦ στρατοῦ δυσαρέσκεια, ἡ θαυμασίως ἐκτίθεται ἐν τῇ δημητροφίᾳ τοῦ Κοίνου, καὶ ἡ ἀπόφασις τοῦ μέχρις ἐκείνου τοῦ σημείου περιορίσαι τὰς ἐν Ἀσίᾳ κατακτήσεις. Τὸ ἕκτον πρὸ πάντων μὲν περιέχει ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπανόδου, παρεμβάλλεται δὲ ἐν τῇ περιγραφῇ ταύτη καὶ ἡ τῆς ἀνδρείας καὶ τοῦ μεγάλου κινδύνου, ὃν ὁ Ἀλεξανδρος ὑπέστη ἐν τῇ προσβολῇ τῆς πόλεως Μαλλοῦ, τῆς νῦν καλουμένης Μουλτάνης. Ἐν τῷ ἔβδομῳ, οἷον νῦν ὑπάρχει⁵⁶, εὑρίσκομεν τὴν τῶν Μακεδόνων ἐπὶ τὸ περισκώπερον μεταβολήν, τὴν ἐντεῦθεν δυσαρέσκειαν τῶν ἔταιρων καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς δημητροφίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὰ κατὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, καὶ τέλος πάντων ἀπτοκριθωμένην τινὰ καὶ μᾶλλον ἐπαινετικὴν ἔξετασιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ βασιλέως.

Γ'.

Περὶ τῆς λέξεως παρ' Ἀρριανῷ⁵⁷

"Ιδιάζουσα ἀρετὴ τοῦ ὕφους τοῦ ἡμετέρου ἴστορικοῦ εἶναι ἡ ἐνάργεια καὶ ἀκρίβεια, ἡ παραπονημένη ἐν τε περιγραφαῖς καὶ ταῖς κρίσεις, ταῖς ὑπ' αὐτοῦ ἐκφερομέναις καὶ ἀναγομέναις εἰς εἰδήσεις περὶ πολεμικῶν παρατάξεων μαχῶν, μύθων πολιορκιῶν κ. ἢ.⁵⁸ Ή δὲ ἐνάργεια αὕτη καὶ τὸ εύδυνον ποτὸν τῆς παραστάσεως τοῦ Ἀρριανοῦ καὶ ἐκεὶ ἔτι παρατηρεῖται, ἵνα ὁ συγγραφεὺς, ὅπως παράσχῃ ἐν καταληπτοῖς τισὶ χωρίοις τὸν δέουσαν ἀνεστιν καὶ ἀναψυχὴν τῷ ἀναγνώστρῳ, διακόπτει, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἡροδότου καὶ τοῦ Εενοφῶντος, τὸν στενὸν τῆς ἀφηγήσεως συνάφειαν δι' ἐπειδοδιακῶν ἀπὸ τοῦ προκειμένου παρεκβάσεων εἰς γεωγραφικά, ἐθνολογικὰ καὶ μυθολογικὰ ζητήματα ἀναγομένων, ἐξ ὧν ὁ ἀναγνώστης πολλὰς καὶ ὠφελίμους ὅμις ἀντλεῖ γνῶσεις. Καὶ μεθ' ὅλα δὲ τὰ ἐπεισόδια ταῦτα, τὰ πρὸς ἄρτυσιν τε τοῦ λόγου αὐτοῦ καὶ διδασκαλίαν τῶν ἀναγνωστῶν παρεμπλεκόμενα, οὐδέποτε ἀποβάλλει ἐν τούτοις τὸ νῦν τοῦ κυρίου τῆς ιστορίας αὐτοῦ θέματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.

1) Ὁ Munk: Gesch. der griech. Lit II. σ. 472, καταλέγει τὸν Πτολεμαῖον τοῦτον μεταξὺ τῶν γραψάντων εἰς αἵτοφίας περὶ τῶν ἴστορικῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔργων χωρίς ἐν τούτοις νὰ ἔναιε εἰς ἐπαγγέλματος ιστοριογράφου.

2) Ἡ. ἡμέτερον ἄρθρον περὶ «Ιμαχίας» Α'. περὶ τὸ τέλος.

3) Kiepert: Neuer Atlas von Hellas κτλ. πίν. VII.

4) Πρόλ. Munk: Gesch. der gr. Lit. II. σ. 473. "Αγνωστον διατελεῖ ἐν τὸ σύγγραμμα ἐτελεύτη μὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου, αὐτόθι, σ. 473.

5) Τὴν γεωγραφικὴν ἔποψιν τῶν ἴστοροιμένων οὐδαμῶς φαίνεται ἀλλάζειν εἰς τῷ συγγράμματι αὐτοῦ ὁ Πτολεμαῖος, ιδίως δὲ οὐδὲν ἀγαπέρει περὶ τῶν ἐν Ἰνδίαις χωρῶν. Πρόλ. Munk. Ges. der. gr. Lit. II. σ. 473. "Ο αὐτὸς Munk ἀποδέχεται αὐτόθι τὸν Πτολεμαῖον μὴ ὄντα δῆλως ἀπηλλαγμένον μυθωδῶν παραδόσεων ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ, ἔνθα λόγον ἐποιεῖτο περὶ δύο ὁμιλούντων ὅφεων ὀδηγησάντων. τὸν στρατὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου. εἰς τὴν δασιν τοῦ "Αμμωνος Διός". "Αλλη μυθωδῆς ὑπερβολὴ φαίνεται ἡ εἰδῆσις, ὅτι οἱ Μακεδόνες μετὰ τὴν ἐν Χοάσπη μάχην ἔλαβον λείαν 230,000 βιων.

6) Πρόλ. τὸ προοίμιον τῆς Ἀναβάσεως τοῦ Ἀρριανοῦ καὶ τὰ ἔξης χωρίς I, 2, 7, 8, 1. II, 11, 8, 12, 3. III, 3, 5. 5. 4, 17, 1. 26, 29, 6. IV, 3. 14, 1. 3. 25, 4. V, 14, 5. 20, 2. 8. 28, 4. VI, 2, 4. 10. 23, 3. 26, 2. Τὰ περισταθέντα ἀποσπάσματα τοῦ Πτολεμαίου περισυνέλεξεν ὁ C. Müller ἐν τέλει τὸν Dübner γενομένης ἐκδόσεως τοῦ Ἀρριανοῦ ἐν Παρισίοις ἔκδ. Didot 1846. σ. 80. εἰς.

7) Ἄναβ. VII, 11, 7, 8.

8) Δοναλδος. Ἰστ. ἐλλην. φιλολ. Μετ. Βαλέτ. I, σ. 485.

9) II, 3, 7. 4, 7. III, 3, 3. 6. 4, 5. 11, 3. 26. 28, 5. 30, 5. IV, 3, 5. 6, 1. 8, 9. 13, 14, 1. 5. V, 14, 3. 20, 3. VI, 22, 28, 29. VII, 4, 4. 17, 5. 18. 19, 3. 22, 2. 24, 1. 28, 1. 29, 9.

10) Πρόλ. Λουκ, Μακρόδοιος 22. «Ἀριστόβουλος δὲ Κασσανδρεὺς ὑπὲρ τὰ ἐνενήκοντα ἔτη λέγεται βεβιωκέντι, τὴν ιστορίαν δὲ τέταρτον καὶ διδόνηκοστὸν ἔτος γεγονὼς ἤρξατο συγγράφειν, ὡς αὐτὸς ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας λέγει». "Ἐπιθι Munk. Ges. der gr. Lit. II, σ. 473.

11) Πρόλ. Itiner. Alexandri c. 50.

12) Διασμενής τῷ Ἀριστόβουλῳ βεβιώσις ὑπάρχει ἡ παρὰ Λουκιανῷ «Πῶς δεῖ ιστορίαν συγγράψειν κεφ. 12» κρίσις περὶ τοῦ ιστορικοῦ τούτου, ἔνθα φέρονται ἐπὶ λέξεις τάδε: «ώσπερ Ἀριστόβουλος μονομαχίαν γράψεις Ἀλεξάνδρου καὶ Πώρου... ὥστε γέρα τοιεῖσθαι τὰ μέγιστα τῷ βασιλεῖ ἐπιψεύδομενος ἀριστείας τινὰς αὐτῷ καὶ ἀναπλάττων ἔργα μεζίω τῆς ἀληθείας, λαβόντων ἐκεῖνος (ὁ Ἀλεξάνδρος) τὸ βιθλίον ἔργον τοῦ ποταμοῦ Νέασπη, ὃν ἔπλεον) κτλ. ο. Τοῖς δὲ ὑπὸ Λουκιανοῦ τούτοις εἰρημένοις συμφωνεῖ καὶ ὁ ἀρχαῖος ἀνώ-

νυμος συγγραφεὺς πρόθλ. τὴν ὑπὸ Walz ἔκδ. ἐλλην. ρητόρων ΗΙ, σ. 610, ἀναφέρων ταῦτα «πέμπτη ρητορικὴ ἡ κολακευτική, ἡς ἡγήσατο Δημάδης καὶ Ἀριστόβουλος». Ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶχάγεται, δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις αὐτοῦ ἔργοις, ἥπερ ζῶντος ἦτι τοῦ Ἀλεξάνδρου συνέγραψεν ὁ Ἀριστόβουλος, ἡρέσκετο εἰς ὑπερβολικὰς περιγραφὰς προσώπων καὶ πραγμάτων. Τοῦ ἐλαττώματος ὅμως τούτου ἀπηλλάγη προφανῶς ὄφιαίτερον, δὲ ἐν προκεχωρηκά τὸν ἀλικίᾳ ἐπεχείρησε νὰ συγγράψῃ τὸ κύριον αὐτοῦ ἴστορ. ἔργον, (ὅπερ ἡν πιθανῶς ἐπιδιωρθωμένη ἐργασία τῶν νεανικῶν περὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου ἀποπειρῶν αὐτοῦ).

13) Πρόθλ. Μενάνδρ. ἀποσπ. 7. 6. de encoin. II, 1. Rhet. graec. ΙΧ, 160 ἔκδ. Walz Ἐξαρεται: δὲ ιδίως ἡ διήγησις αὐτοῦ περὶ Τιμοκλείας, περὶ ἡς ἔδ. Πλουτάρχ. «Γυναικῶν ἀρεταῖ» 24 καὶ ἐν ἣν μοίρᾳ τάσσεται πρὸς τὴν τοῦ Ξενοφῶντος ἀρχῆγησιν περὶ Πανθείας καὶ τὴν τοῦ Θεοπόμπου περὶ Θίβης. Πρόθλ. Munk: gesch. der. gr. Lit. II, σ. 473.

14) Ὅπος Dübner ἐν Παρισίοις 1846. σ. 94 ἐφεζῆς.

15) Πρόθλ. Munk: gesch. der gr. Lit. II, σ. 484. Περὶ δὲ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀγίλου ἔδ. Δοναλδσῶνος ἴστορ. ἐλλην. φιλολ. μετ. Βαλέτ. I, σ. 523 καὶ σημ. 4.

16) «Ἀπογράμμενος τροφῆς διὰ τὸ ἀμβλυώττειν» Σουΐδας. Πρόθλ. Δοναλδσ., ἴστ. ἐλλ. φιλ. μετ. Βαλ. I, σ. 523.

17) Κατὰ δὲ τὸν Munk: Gesch. der. gr. Lit. II, σ. 484, τῷ 247.

18) Πρόθλ. V, 3, 1. καὶ 6, 2.

19) V, 5, 1.

20) Ἡ Δακιμάχου, κατὰ Munk. Ges. der gr. Lit. II, σ. 483.

21) Βασιλεύεταντα ἀπὸ τοῦ 315—291. Πρόθλ. Munk: Gesch. der gr. Lit. II, σ. 483.

22) Ἐπὶ τοῦ μεῖον καὶ διεδόχου τοῦ Σανδρακόττου Ἀλλιτροχάδου βασιλεύεταντος ἀπὸ τοῦ 291—263. Πρόθλ. Munk. ges. der gr. Lit. II, σ. 483.

23) Πρόθλ. Δοναλδσ. ἴστ. ἐλλ. φιλολ. κτλ. μετ. Βαλέτ. I, σ. 501. «Ἄλλος δὲ Ἀρριανὸς καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι συγγραφεῖς θεωροῦσιν αὐτὸν (τὸ σύγγραμ. τοῦ Μεγατ.) ὃς μέγα κύρος ἔχον εἰς τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἡς πραγματεύεται».

24) Πρόθλ. Munk: ges. d. gr. Lit. II, σ. 483 «Seine (Megasthenes) geographischen Angaben sind sehr genau und zuverlässig, und wenn auch von seinen sonstigen Nachrichten über Indische Geschichte und Einrichtungen manche beim ersten Anblick als fabelhaft erscheinen, so hat doch eine eingehende Vergleichung derselben mit den uns jetzt zugänglichen Sanskritquellen gezeigt, dass vieles davon auf sagenhaften Mittheilungen der Eingeborenem beruht und von Megasthenes keineswegs erdichtet ist».

(25) 15, 70, 706, 710.

26) Πρόθλ. Lassen: Jndische Alterthumskunde II, 662, 730, 736.

27) V, 5, 1, 6, VII, 2, 4.

28) Hist. graec. II, p. 394 ἐφεζῆς.

29) Πρόθλ. Munk. gesch. der gr. Lit. II, σ. 476.

30) Πρόθλ. Munk. ges. der gr. Lit. II, σ. 476. «Ein Jugendfreund Alexanders und von diesem nach seines Vaters Tode hochgeehrt.»

31) Ἀρ. Ἀνάθ. III, 6, 6. Τὴν σατραπείαν ταῦτην διώκησεν ἐπὶ πέντε ἔτη. Πρόθλ. Munk. Gesch. der gr. Lit. II, σ. 476.

32) Ἀρ. Ἀνάθ. IV, 7, 2.

33) Πρόθλ. Munk. Gesch. der gr. Lit. II, σ. 473. «Onesikritos aus Aegina oder Astypalea, wurde in schon vorgerückten Jahren ein Schüler des Cynikers Diogenes, begleitete dann Alexander auf seinen Feldzügen... wurde von diesem beauftragt als Obersteuermann mit Nearch den Seeweg von Indien nach den Mündungen des Euphrat und Tigris zu erforschen». Ο Ἀρριανὸς Ἀνάθ. VI, 2, 3, ἀποκαλεῖ αὐτὸν φευδόμενον, ἐπιφέρων τὰδε «τῆς δὲ αὐτοῦ γεως κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, δε... καὶ τοῦτο ἐψεύσατο ναύαρχον εἴναι γράψας, κυβερνήτην ὄντα».

34) Πρόθλ. Munk. ges. d. gr. Lit. II, σ. 476. «in einem wahrscheinlich «παράπλους» betitelten werke».

35) 15, 70.

36) Πρόθλ. Munk. Gesch. der gr. Lit. II, σ. 476.

37) Πρόθλ. VI, 13, 4. 19, 5. 28, 5. VII, 3, 6. 5, 6. 20, 9. 25, 4.

38) Ἀνάθ. VII, 25, 4.

39) Ἀνάθ. VII, 15, 5.

40) 15, 682, 730.

41) Ἀνάθ. I, 10, 4. II, 25, 3. VI, 1, 4. VII, 23, 7.

42) Πρόθλ. Ἀνάθ. II, 14, 2, ἐνθι λέγεται ρητὸς, δὲ ὁ Ἀλεξανδρὸς ἀπαντᾷ πρὸς ἐπιστολὴν τοῦ Δαρείου.

43) «Βασίλειοι ἐφημερίδες». Πρόθλ. Munk: Ges. der gr. Lit. II, σ. 483.

44) Καρδία πόλις ἐπὶ τῆς Θρακικῆς γερσονήσου κειμένη.

45) Εἶναι δὲ Εδμένης ἐκεῖνος, ὅστις κατὰ τοὺς δεινοὺς πολέμους τῶν Διαδόχων μετὰ θάνατον τοῦ Ἀλεξανδροῦ διεκρίθη ὡς στρατηγὸς καὶ φίλος πιστὸς τοῦ βασιλικοῦ τῆς Μακεδονίας οίκου. Πεσόντος δὲ τούτου, κατέπεσε καὶ ὁ οίκος ἐκεῖνος 315 π. X.

46) Πρόθλ. Ἀρριαν. Ἀνάθ. V, 24, 6. VII, 4, 6.

47) Πρόθλ. Ἀθήναιον. X, 434 B.

48) Πρόθλ. Ἀρρ. Ἀνάθ. VII, 25, 1. καὶ 26, 1.

49) Κέφ. 76.

50) Ἐκδ. Didot 1846. σ. 121 ἐφεζῆς.

51) Ἐν Λονδίνῳ 1871. B'. σ. 230.

52) Πτις εἶγα συνέχεια τῆς ὑπὸ K. C. Müller συγγραφείσης ἴστορίας τῆς ἐλλην. φιλολογίας, ἡς ἔχομεν γλαφυρῶν μετάφραστιν τοῦ θοιδίμου Κυπριανοῦ.

53) Τῶν εἰς θεραπείαν τοῦ βασιλέως τεταγμένων. Πρόθλ. Ἀνάθ. IV, 13, ἐνθι ἀκριβῶς ὁρίζεται ἡ ἀποστολὴ τῶν πατῶν τούτων. «Ἐκ Φιλίππου δὲ ἦν ἦρη καθεστηκός τῶν ἐν τέλει Μακεδόνων τοὺς πατῶν δόσις εἰς ἡλικίαν ἐμειρακιοῦντο καταλέγεται εἰς θεραπείαν τοῦ βασιλέως, τὰ τε περὶ τὴν ἦλην δίαιταν τοῦ σώματος διακονεῖσθαι τῷ βασιλεῖ καὶ κοιμώμενον φυλάσσειν τούτοις ἐπενέτρεπτο· καὶ δόπτες ἐξελάχυνοι βασιλεύς, τοὺς ἵππους παρὰ τῶν ἐπιπούμων δεχόμενοι ἐκεῖνοι προσῆγον καὶ ἀνέβαλλον οἵτοι τὸν βασιλέα τὸν Περσικὸν τρόπον καὶ τῆς ἐπὶ θύρᾳ φιλοτιμίας βασιλεῖ κοινωνοὶ ἴσχαν». Τὰ δὲ περὶ τῆς προκειμένης συνωμοσίας ίδε ἐν τῷ 13 κεφαλαίῳ τούτῳ καὶ ἐφεζῆς.

54) Διέτι δὲ λέλειπουσι περὶ τὸ τέλος διλίγαι τινὲς σελίδες, «ἐν αἷς ἴστοροῦ δὲ τὰ τῶν Ἀντιπάτρων διατεταγμένα ὑπὸ Ἀλεξανδροῦ, τὰ περὶ δραπετεύσεως τοῦ Ἀρπάλου, περὶ μελετωμένης ἐπισκέψεως τοῦ Ἀλεξανδροῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, περὶ τοῦ σκοποῦ τῆς εἰς Ἐκβάτανα μεταβάσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Οπιδός καὶ περὶ τῆς ἐκ παρενοήσεως διαφορᾶς τοῦ Εὐμένους καὶ Ἡραιστίωνος». Πρόθλ. Δοναλδσῶνος ἴστορ. ἐλλην. φιλολ., κτλ. B'. τόμ. σ. 230.

55) Ἰδ. K. Abicht Arrians Anab. Einl. κτλ. σ. 13 ἐξ.

56) Πρόθλ. Ανάθ. I, 14. 20. III, 10. — V, 7, 2. 13, καὶ ἀλλαγοῦ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Διερεύνησις τῶν πολιτικῶν χωρῶν. — Ο κ. Κάρολος Ραμπώ θ' ἀναλάβη νέον ταξιδίον εἰς τὰς πολιτικὰς χώρας καὶ ἐπειδίσθι πρὸς τοῦτο ἐξ Ἑδιμούργου τοῦ μεταφορικοῦ ἄμα καὶ ἀγγελιαφόρου Μαγκηνοῦ. Τὸ σκάρος τοῦτο ἐπιτικεφθῆσεται τὸ νησίδιον Ζάν Μαύεν, ὅπερ ἀπώλετο· ἐν μέσῳ τοῦ παγωμένου Όκεανοῦ μεταξὺ Γροτελανδίας καὶ Νορβηγίας. Εἰς τὸν κ. Ραμπώ ἀνετεθῇ ἡ διεύθυνσις διαφόρων ἐπιστημονικῶν μελετῶν, εἰς ἃς ὡς ἐπιδιοθῆσι τὰ μέλη τῆς ἐκδρουμῆς. Αφ' ἐτέρου δὲ κυβερνήτης τοῦ σκάφους κ. Μπιεναρμέ θὰ προσῆῃ εἰς ὑδρογραφικὰς μελέτας ἐν ταῖς ὀλίγον γνωσταῖς ταῦταις θαλάσσαις.